

Informačný list predmetu

Akademický rok 2024/2025

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/MgD/019/24
Názov predmetu	Štátna skúška z európskych štúdií
Počet kreditov	5

Podmienky na absolvovanie predmetu

Podmienky pripustenia k štátnej skúške určuje Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, uchovávaní a sprístupňovaní na UCM (2021).

Výsledky vzdelávania

Študent pri záverečnej skúške preukáže nadobudnuté vedomosti, zručnosti i kompetencie

Stručná osnova predmetu

1. Zmluvné základy EÚ (vývoj EÚ od počiatkov po súčasnosť, znalosti o právnom pozadí politik EÚ, inštitucionálnych zmenách spôsobených právom EÚ a povinnostiach pre členské štáty)
2. Primárne právo EÚ (prehľad prameňov primárneho práva, jeho charakteristika a jednotlivé revízie, okolnosti smerujúce k nutnosti revízie, zmeny, ktoré jednotlivé revízie priniesli s dôrazom na prijatie Lisabonskej zmluvy)
3. Sekundárne právo EÚ (prehľad o aktoch sekundárneho práva a jeho účinkoch, špecifikách, vymedzenie voči primárnemu právu)
4. Inštitúcie EÚ (historický vývoj, právomoci a vzájomné vzťahy)
5. Legislatívny proces v EÚ (vývoj jednotlivých procedúr, komplexný prehľad kompetencií EÚ definovaných v Lisabonskej zmluve – vertikálna a horizontálna delba moci, rozhodovací proces v jednotlivých inštitúciách EÚ, riadny a mimoriadny legislatívny postup, interakcie medzi jednotlivými inštitúciami)
6. Vybrané otázky politického systému EÚ (občianstvo EÚ, euroskepticizmus, možnosti budúceho smerovania EÚ)
7. Súdny systém EÚ: inštitúcie (ESD a ESĽP) a ochrana ľudských práv v EÚ (postavenie a úloha súdneho dvora EÚ, Európskeho súdu pre ľudské práva (ústavný postup), historický vývoj ochrany ľudských práv v EÚ, Charta základných práv EÚ (kontext prijatia, obsah), súčasné výzvy v oblasti ochrany ľudských práv)
8. Vzťah Slovenska a EÚ (prístupový proces a dohodnuté podmienky, zastúpenie Slovenska v inštitúciách EÚ, prístup Slovenska v rámci jednotlivých spoločných politik)
9. Priority Slovenskej republiky v zahraničnej politike EÚ (zameranie zahraničnej politiky SR od jej vzniku po súčasnosť, priority a postoje SR k súčasným otázkam medzinárodných vzťahov, štruktúra Ministerstva zahraničných vecí a jeho úlohy,
10. Slovensko v NATO a OSN)
11. EÚ v procese globalizácie (vymedzenie pojmu globalizácia, postavenie EÚ v rámci medzinárodného obchodu, hlavní obchodní partneri, zastúpenia EÚ v rámci

významných organizácií: OSN, WTO, spolupráca s NATO)

12. Zahraničná a bezpečnostná politika EÚ (historický vývoj, zmluvný základ, nástroje, vznik Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky, kapacity EÚ, inštitucionálne zabezpečenie, hlavné výzvy a problémy, postoje členských štátov EÚ k zahraničnej a bezpečnostnej spolupráci na úrovni EÚ s osobitným zameraním na veľké členské štáty EÚ vrátane Francúzska, Nemecka, Veľkej Británie, ale aj Slovenska)

13. Spoločná obranná a bezpečnostná politika EÚ (vznik SOBP, inštitucionálne zabezpečenie SOBP a rozhodovací proces, vojenský potenciál EÚ a jej vplyv na európsku bezpečnostnú a obrannú politiku, prehľad súčasných a minulých vojenských a civilných misií EÚ)

14. Civilné a vojenské misie EÚ (prehľad o prebiehajúcich a uskutočnených vojenských a civilných misiách EÚ)

15. Európska susedská politika (Východné partnerstvo, spolupráca v oblasti Stredomoria a ďalšie iniciatívy vrátane Synergie v oblasti Čierneho mora, Dunajská spolupráca, vzťah so štátmi AKP a pod.)

16. Zahraničná politika EÚ (geopolitické aspekty zahraničnej politiky EÚ, inštitucionálne zabezpečenie zahraničnej politiky EÚ a rozhodovací proces, Vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci, Európska služba pre vonkajšiu činnosť, vzťah s vybranými štátmi, najmä USA, Rusko a Čína - hlavné výzvy v rámci jednotlivých vzťahov)

17. Bezpečnostné témy v politike EÚ (migrácia, terorizmus, proliferácia zbraní hromadného ničenia, kybernetická bezpečnosť)

18. Migračná a azylová politika EÚ (vývoj spolupráce, hlavné aspekty právnych, politických a inštitucionálnych otázok v rámci migračnej politiky EÚ, Schengenský priestor, Dublinský systém, agentúra Frontex)

19. Migračná kríza 2015/2016 (príčiny migračnej krízy, push a pull factory, odpoveď členských štátov EÚ, právny rámec migrácie vrátane vymedzenia kľúčových pojmov)

20. Energetická politika EÚ a energetická bezpečnosť (definícia pojmov, energetická a surovinová bezpečnosť, teoretické prístupy v 21. storočí, dovoz a vývoz hlavných komodít, energetický mix, politické aspekty spolupráce, energetická únia, plnením cieľov 20-20-20 a stratégie do roku 2030 vrátane niektorých empirických dokazovateľ o význam ropy a zemného plynu v súvislosti s národnou energetickou bezpečnosťou)

21. Európske medzinárodné hospodárstvo a jeho aktéri (rozvoj a formy medzinárodnej hospodárskej integrácie, zóna voľného obchodu, colná únia, spoločný trh, hospodárska únia, menová únia, rozvoj jednotného trhu EÚ, Slovensko a EÚ, dôsledky hospodárskej integrácie)

22. Právo vnútorného trhu (voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu, výnimky z voľného pohybu, jednotlivé stupne ekonomickej integrácie, prehľad pravidiel štátnej pomoci a voľnej hospodárskej súťaže s dôrazom na úlohu Európskej komisie)

23. Európska menová spolupráca (historický vývoj, Eurozóna (členská základňa, podmienky členstva), euroskupina a Eurosummit, inštitucionálne zabezpečenie oblastí menovej politiky (ECB, Rada EÚ, Európska rada, Komisia, EP), Eurozóna po Lisabonskej zmluve, kríza Eurozóny, nástroje a výzvy spolupráce)

24. Aktuálne výzvy EÚ (postoje EÚ k súčasným výzvam, kríza v Grécku, prisťahovalecká kríza, demokratický deficit, nárast euroskeptických a populistických strán v členských štátoch)

25. Regionálna politika EÚ a štrukturálne fondy (nástroje, operačné programy a ciele)

26. Verejná politika v EÚ (deľba politik na základe LZ, možnosti občianskej participácie)

a vybrané otázky verejnej politiky)

27. Sociálna politika EÚ (význam sociálnej politiky od Parížskej zmluvy k Lisabonskej zmluve, prijatie sociálnych chárt, Sociálna charta pracovníkov, formy spolupráce, hlavné výzvy)

28. Demokratický deficit v EÚ (demokratické princípy v EÚ, definície demokratického deficitu EÚ z pohľadu viacerých autorov, dôvody vzniku demokratického deficitu, druhy demokratického deficitu a jeho súčasné výzvy)

29. Politické strany a frakcie v EÚ (vymedzenie európskych politických strán a frakcií v EÚ, právne vymedzenie európskych politických strán, podmienky vzniku a organizačná štruktúra európskych politických strán, financovanie, ideologické a programové zameranie jednotlivých európskych strán, členstvo národných politických strán, frakcie v EP – ich založenie, zloženie, organizácia a funkcia, slovenskí zástupcovia vo frakciách EP)

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Forma výučby:

Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách):

Týždenný: Za obdobie štúdia:

Metóda štúdia: prezenčná

Odporúčaná literatúra

BÖRZEL, T.; RISSE, T. 2017. From the euro to the Schengen crises: European integration theories, [online]. Vol. 25, num.1. ISSN: 1350-1763. Dostupné na internete: <<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13501763.2017.1310281>>.

BULMER, S. 2008. Theorizing Europeanization. In: Europeanization: New Research Agendas. London: Palgrave Macmillan, 2008. p.46-57. ISBN 978-0-230-58452-5.

DEHOUSSE, R., 2015. The New Supranationalism. ECPR General Conference. [online]. Montreal, 2015. 27s. Dostupné na internete: <<https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/281383a5-0285-4417-a613-ee8cd5d36bd.pdf>>.

DEUTSCH, K. W. 1953. Nationalism and social communication. Cambridge: MIT Press, 1953. 355s. ISBN 0-262-04002-6.

DEUTSCH, K.W. 2003. Růst národů. In: Pohledy na národ a nacionalismus. Praha: Slon, 2003. s. 54-70. ISBN 80-86429-20-2.

DRULÁK, P. 2010. Teorie mezinárodních vztahů. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. 224 s. ISBN 978-80-7367-721-3.

DRULÁKOVÁ, R.; DRULÁK, P. 2011. Tvorba a analýza zahraniční politiky. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2011. 184 s. ISBN 978-80-245-1815-2.

FIALA, V. a kol., 2011. Prosazování národních zájmů členských zemí EU. Lotyšsko, Litva a Estonsko. Olomouc: Iuridicum Olomouncense, 2011. 191 s. ISBN 978-80-87382-20-2.

FIALA, P.; PITROVÁ, M. 2009. Evropská unie. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 805 s. 9788073251802.

FIALA, P.; KRUTÍLEK, O.; PITROVÁ, M. 2018. Evropská unie. 3. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. 990s. ISBN 978-80-7325-450-6.

FIALA, P.; PITROVÁ, M. 2001. Inštitucionální limity rozšiřování EU. In: Rozšiřování ES/EÚ.

Brno: Masarykova Univerzita v Brně. s. 164-178. ISBN 80-210-2645-6.

FRIIS, L. 2003. EU Enlargement- And then there were 28? In: The European Union:

How does it Work? New York: Oxford University Press, 2003. s.177-195. ISBN 0-19-924766-8.

GOEBEL, R. 2013. Supranational? Federal? Intergovernmental? The Governmental Structure of the European Union After the Treaty of Lisbon. In: Columbia Journal of European Law, [online]. 2013. Vol.20. s. 77-142. [cit.2019-10-18]. Dostupné na internete: <https://ir.lawnet.fordham.edu/faculty_scholarship/577/>.

HAAS, E. 1958. The Uniting of Europe: political, social and economical forces, 1950-1957. Stanford: Stanford University Press, 1958. 552 s.

HAAS, E. 1961. International Integration: The European and the Universal process. In: International Organization. 15 (3), 1961. s. 366-392.

HALLER, M.; RESSLER, R. 2006. National and European identity. In: Revue Francaise de Sociologie. vol. 47, č. 4. s. 817-850. ISSN 0035-2969.

HEISENBERG, D.; RICHMOND, A. 2011. Supranational institution-building in the European Union: a comparison of the European Court of Justice and the European Central Bank. In: Journal of European Public Policy. Vol. 9, No.2. s. 201-218. ISSN 1350-1763.

KARAS, V.; KRÁLÍK, A. 2012. Právo Európskej únie. 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. 526 s. ISBN 978-80-7179-287-1.

KRATOCHVÍL, P. 2008. Teorie evropské integrace. Praha: Portál, 2008. 224 s. ISBN 978-80-7367-467-0.

RENAN, E. 2003. Co je to národ. In: Pohledy na národ a nacionalismus. Praha: Slon, 2003. s.24-36. ISBN 80-86429-20-2.

ŘÍCHOVÁ, B. 2014. Přehled moderních politologických teorií. 3.vyd. Praha: Portál, 2014. 304 s. ISBN 978-80-262-0742-9.

ŠÍŠKOVÁ, N.; STEHLÍK, V. 2007. Evropské právo- Ústavní základy Evropské unie. Praha: Linde, 2007. 310 s. ISBN 978-80-7201-680-8.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský

Poznámky

Skúšobná komisia na štátnych skúškach v rámci obhajoby hodnotí odpoveď študenta v súlade s obsahom absolvovaného študijného programu a v súlade so Študijným poriadkom UCM (2020). Úspešné absolvovanie uvedeného o stupňa štúdia spočíva v riadnom skončení štúdia a vykonaní štátnej skúšky.